

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

KLAGE FRA A, PÅ LAGMANN B, X LAGMANNSRETT. SAK NR 63/03.

Tilsynsutvalget for dommere har i møte 26. januar 2004 truffet vedtak i ovennevnte klagesak.

Vedtaket er truffet av følgende medlemmer: Anne Lise Rønneberg, leder, Jon Høyland, Halvor Kjølstad, Trine Buttingsrud Mathiesen og Wenche Frogn Sellæg.

Ved brev 28. november 2003 har A, inngitt klage på lagmann B, X lagmannsrett. Klagen gjelder dommeratferd. Klagen er forelagt lagmann B til uttalelse, samtidig som kopi er sendt embetsleder til orientering med anledning til supplerende bemerkninger.

Etter dette har lagmann B avgitt uttalelse 30. desember 2003. Embetsleder har opplyst at han ikke har bemerkninger.

Klager – A - har i hovedsak opplyst følgende i anledning klagen:

Klagen har sitt utspring i sak ----- for X lagmannsrett, som gjaldt tomtefeste. Allerede før klagers prosessfullmektig var ferdig med sitt innledningsforedrag under ankeforhandlingen, grep lagmannen inn og sa seg uenig i prosessfullmektigens disposisjon. Etter kort ordveksling gjorde han det utvetydig klart at klager ville tape saken. Han innvilget en kort pause og ba klager forhandle med motparten. Klager oppfattet det slik at han ble satt i en umulig forhandlingssituasjon, som motparten utnyttet ved å stille ultimatum. Klager hadde ikke økonomi til en eventuell anke til Høyesterett, og fant at han måtte godta motpartens krav.

Lagmannen dikterte forslag til forlik. Han mente at klagers advokat hadde begått feil, ved at ankeerklæringen var skrevet på feilaktig måte. Han påpekte hvilke konkrete anførsler i ankeerklæringen som utløste tap for klageren.

Klageren opplever at han er utsatt for rettsmisbruk. Forliket endret ikke den rettslige situasjonen for motparten, som bare fikk styrket sin rettsstilling. Klager ble påført økonomisk tap ved at han i tillegg til idømte saksomkostninger for tingretten også måtte betale saksomkostninger for lagmannsretten.

For øvrig merket klager seg at motpartens advokat og lagmannen i rettslokalet avtalte å møtes etter hovedforhandlingen.

Det er klagers oppfatning at dommere skal opptre upartisk og bidra til at den enkeltes tap minimaliseres ved å sørge for at rettsmisbruk hindres. Videre er det klagers syn at dommeren ikke har oppfylt sin veilednings- og oppfølgingsplikt. Dommeren skulle allerede under saksforberedelsen sørget for at saken ble stoppet på et tidligere stadium, slik at klager ble spart unødige saksomkostninger.

Dom ble avsagt ved ”oppmøtet”, uten at dommeren var interessert i å høre nærmere om juridiske forfatteres syn på jussen i et tilfelle som klagers.

Dommeren møtte med en forutinntatt holdning til saken. Etter klagers mening burde en dommer ”heller prøve å lytte til begge parter, og deretter kanskje søke å nå frem til et riktig resultat i tråd med loven og være nøytral i meglerrollen”.

Innklagede – lagmann B – har i hovedsak uttalt følgende:

Han overtok saksforberedelsen i saken i august 2003. Dette skjedde i forbindelse med at klagers prosessfullmektig rettet en henvendelse til lagmannsretten for å få avklart prosessuelle spørsmål før selve ankeforhandlingen. På bakgrunn av advokatens henvendelse, oppsto spørsmålet om ikke klagers anke i realiteten var en ren lovanvendelsesanke, noe som forårsaket en etterfølgende korrespondanse om dette. Dette ble så avklart ved brev 11. september 2003 til retten fra klagers advokat, hvor det ble lagt til grunn at det dreide seg om en lovanvendelsesanke.

Ved innledningen til ankeforhandlingen minnet lagmannen om foranstående, og om at det ikke var aktuelt med noen egentlig bevisførsel om faktum utover det som fremgikk av premissene i den påankede dom. Ingen av partene eller prosessfullmektigene hadde bemerkninger til dette.

I sitt innledningsforedrag kom klagers advokat likevel inn på bevisspørsmål som etter dette ikke var relevante. Etter spørsmål fra lagmannen for å få endelig avklart hva som egentlig var den ankende parts standpunkt, og på grunnlag av det svar som ble gitt, fant han det nødvendig å peke på at han ikke kunne se at anken kunne føre frem. Og når anken ikke kunne føre frem, ville det være bedre å få saken avgjort i form av forlik, noe som også ble sagt til partene.

Innklagede husker ikke enkelthetene ved selve forlikforhandlingene. Det er sikkert riktig, når klagen skriver at han ”innvilget en kort rettspause og ba oss forhandle med motparten”. Under drøftingene oppsto også spørsmål om et mulig uklart punkt i tingrettens dom, hvorefter partene ble enige om å innta en nærmere presisering i forliket.

Når klager skriver at lagmannen ”dikterte forslag til forlik”, er dette sikkert riktig. Det er rettsformannens plikt å sørge for at det forlik som inngås ”blir klart og tydelig avfattet”, jf tvistemålsloven § 285 første ledd, jf § 99 annet ledd. Når partenes prosessfullmektiger ikke selv kommer frem med et klart formulert forslag, må rettsformannen prøve. Partene ble uttrykkelig spurt om sin oppfatning av det forslaget som ble diktert, noe som endte med en justering av ett av punktene.

Det er forståelig at klager er frustrert. Det var ikke helt greit å få tak i anken, og hvis klagers og advokatens syn, slik dette kom frem under ankeforhandlingen, hadde kommet klart frem under saksforberedelsen, ville han selvfølgelig ha grepet fatt i problemet allerede da.

Klager er kommet uheldig ut. Det kan se ut som om det skyldes dårlig advokatarbeid fra hans prosessfullmektigs side, og det er vanskelig å se at det er grunn til kritikk av dommerens opptreden.

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Slik saken er opplyst, finner utvalget det åpenbart unødvendig å høre partenes muntlige forklaringer, jf domstoloven § 238 annet ledd annen setning. Ingen av partene har heller bedt om dette.

Utvalget har vurdert om klagen burde forelegges for klagers advokat, eventuelt også motpartens. På bakgrunn av den redegjørelse som foreligger fra lagmann B, er utvalget kommet til at dette ikke er nødvendig.

Som antydnet av lagmann B, tyder mye på at klager er havnet i en situasjon som har vært vanskelig å forstå for en legmann. Utvalget vil ikke ta standpunkt til om hans advokat kunne og burde gått annerledes frem, men mye tyder på at han muligens ikke har klart å formidle problemstillingene videre til sin klient.

Tilsynsutvalget har merket seg at lagmannen allerede under saksforberedelsen, ved brev 14. august 2003, tok opp de spørsmål og problemstillinger rundt anken som til tross for en tilsynelatende avklaring, likevel synes å være gitt fornyet aktualitet under ankeforhandlingen. Lagmannen har med andre ord gjort det klager etterlyser, nemlig oppfylt sin veilednings- og oppfølgingsplikt. Imidlertid kan dommeren ikke på eget initiativ "stoppe" saken på et tidlig stadium, dette beror fullt ut på partenes ønske og initiativ.

Ved at det ble inngått rettsforlik, må tilsynsutvalget legge til grunn at partene var innforstått med og ønsket dette. Noen ganger inngår man forlik fordi man innser at det er det mest fornuftige og kostnadsbesparende, selv om man kunne ønsket en annen løsning hvis forholdene hadde ligget til rette for det. Det kan se ut som om klager har vært i denne situasjonen. Videre kan det se ut som om klager og innklagede legger ulike oppfatninger i hva det innebærer at rettens formann "dikterer" et rettsforlik. Det er ikke uvanlig at nettopp formannen dikterer forslag til formuleringen av et forlik, for å oppnå den klarhet som ikke alltid partene klarer å komme frem til selv. Advokatene ser dette normalt som god og til tider nødvendig bistand fra rettens side. Dette betyr ikke at ikke parten selv kan ha en annen oppfatning, og det påhviler både rettens formann og partens egen prosessfullmektig et ansvar for å påse at parten er innforstått med hva et rettsforlik innebærer.

Mye tyder på at verken lagmannen eller klagers advokat har oppnådd fullt ut å formidle til eller forklare klager hva som skjedde, og årsakene til dette. Dette er i så fall beklagelig, men tilsynsutvalget kan ikke se at lagmann B har opptrådt i strid med god dommerskikk eller på annen måte tilsidesatt de plikter stillingen innebærer. Det er følgelig ikke grunnlag for disiplinærtiltak mot lagmannen.

Etter dette fatter Tilsynsutvalget for dommere slikt enstemmig
vedtak:

Det er ikke grunnlag for å anvende disiplinærtiltak mot lagmann B.

* * * * *

Tilsynsutvalgets vedtak kan ikke påklages etter forvaltningslovens regler. Partene i saken kan bringe utvalgets vedtak inn for tingretten ved søksmål. Søksmålsfristen er to måneder etter at partene ble underrettet om vedtaket. Det vises nærmere til domstoloven § 239.

Kopi av dette vedtak sendes førstelagmannen i X til orientering.